„ etiam ab Hæreticis celebrata; sed quia, cùm illicitè dantibus perfidis sint ad judicium, illicitè ab eis accipientibus non conferunt Spiritum Sanctum. Irrita, & non vera dicuntur; quia quod promittunt, & conferre creduntur, non tribuunt: & ideò damnanda, ut ea dari, vel recipi ab Hæreticis non approbetur, sed interdicatur. Non enim quantùm ad se, polluta sunt; quamvis ab Hæreticis pollui dicantur. Unde Gregorius [t] communionem Arii vocat execrationem, & Innocentius [u] vocat Bonosi ordinationem, damnationem: non quòd ita in se sint, sed quia malè dantibus, vel accipientibus id efficiunt. Sic etiam Hieronymus in Oseæ [x] sacrificia eorum panem luctûs vocat, non quantùm ad se, sed quantùm ad effectum: quod ipsemet ostendit, subjungens [Quicumque comederit ex eo, contaminabitur, quia sibi ad judicium sumet.] Hinc etiam

[t] Sup. *edd. c. supervenientes.*
[u] *c. qui perfectionem, & c. ventum.*
[x] In *cap. 9. Oseæ.*

¶ CORR. ROM. *a Sed ne Augustinum.*] Hic Gratianus ita videtur loqui de B. Augustino, quasi ipsius hac in re sit dubia, aut incerta sententia: cùm tamen nemo ipso meliùs, ac fusiùs in Libro contra Donatistas rem hanc exposuerit, omninóque cum Calchedonensi Concilio, & Innocentio concordet.

XCVIII. AUGUSTINUS *lib.* 2. contra Epist. Parmeniani, *cap.* 5. [fortè c. an. 400. *in Africa.*]

Sacramenta quamvis obsint indignè tractantibus, prosunt tamèn dignè sumentibus.

[y] Ivo, *p.* 2. *c.* 97.
[z] *Esa.* 66.

PEr Esaiam [y] Dominus dicit [z]: *Facinorosus, qui sacrificat mihi vitulum, quasi qui canem occidat: & qui coquit a similaginem, quasi sanguinem porcinum: & qui offert thus in memoriam, quasi blasphemus.* Et paucis interjectis. §. 1. Quilibet ubilibet offert sacrificium tali [a] corde, vel factis, hoc [b] ut mereatur audire; perniciem sibi infert, non illis bonis, qui accipiunt ab eis Sacramenta eadem, qui secundùm Prophetam Ezechielem [c] gemunt, & mœrent peccata, quæ fiunt in medio eorum, quamvis non se inde corporaliter separent. *& infrà.* §. 2. Sacrificia [d] impiorum eis ipsis oberunt, qui offerunt impiè. Nam unum atque idem sacrificium propter nomen Domini, quod invocatur, & semper sanctum est, & tale cuique fit, quali corde ad accipiendum accesserit [e]: *Qui enim manducat, & bibit indignè, judicium sibi manducat, & bibit.* non ait, aliis, sed, sibi. *& infrà.* §. 3. Hoc penè [f] in omnibus talibus quæstionibus intelligendum admonemus, scilicet quia omnia Sacramenta cùm obtint indignè tractantibus, prosunt tamen per eos dignè sumentibus. *& infrà.*

[a] *al.* tale. *orig.*
[b] *al.* hæc.
[c] *Ezech.* 9.
[d] *Eod. l.* 2. contra Epist. Parmen. *c.* 6.
[e] 1. *Cor.* 11.
[f] *Eod. l.* 2. *c.* 10.

§. 4. Spiritus Sanctus [g] in Ecclesiæ Præposito, vel Ministro sic inest, ut si fictus non est, operetur per eum Spiritus Sanctus, & ad ejus mercedem in salutem sempiternam, & eorum regenerationem, vel ædificationem, qui per eum sive consecrantur, sive evangelizantur. Si autem fictus est, quoniam verissimè scriptum est [h]: *Spiritus enim Sanctus disciplinæ effugiet fictum:* deest quidem saluti ejus, ut auferat se à cogitationibus, quæ sunt sine intellectu: ministerium tamen ejus non deserit, quo per eum salutem operatur aliorum.

[g] Ibidem *c.* 11.
[h] *Sap.* 1.

¶ CORR. ROM. *a Et qui coquit.*] Apud B. Augustinum legitur, *& qui similaginem quasi sanguinem porcinum, & qui offert thus, quasi benedicat idolo:* & sic etiam Ivo, nisi quòd habet, *& qui ponit similaginem*, sicut etiam B. Augustinus contra Literas Petiliani *lib.* 2. *cap.* 52. Lectioni Græcè vulgatæ optimè respondet versio B. Hieronymi secundùm LXX. *huiusmodi autem, qui immolat vitulum, quasi percutiens virum: sacrificans de grege, quasi qui occidat canem: qui offert similam, quasi qui sanguinem suillum: qui dat thus in memoriale, quasi blasphemus.* Vulgata autem Latina ex Hieronymo secundùm Hebræum exemplar sic habet: *Qui immolat bovem, quasi qui interficiat hominem & qui mactat pecus, quasi qui excerebret canem; qui offert oblationem, quasi qui sanguinem suillum offert; qui recordatur thuris, quasi qui benedicat idolum* [i].

[i] *al.* idola.

GRATIAN. [k] Sup. *c. qui perfectionem.*

„ CONSTAT ergo, ut Innocentius ait [k], de ceteris Hæreticis, ordinatos à Simoniacis per pravam manûs Simoniacæ „ impositionem vulneratum habere caput. §. 1. Sed objicitur, quòd in ordinatione Simoniacorum hoc solum reprehensibile inveniatur, quòd gratia Spiritûs Sancti sub pretio „ redigi putetur: aliorsum autem in omnibus integra forma „ Sacramentorum servetur. Cùm ergo illicita Sacramenti usurpatio per pœnitentiam correcta fuerit, ut gratia Spiritûs Sancti gratuita, & non venalis existimetur, integer debet adesse unctionis effectus: Immò etiam, si non sequatur pœnitentia, licèt simoniacè, tamen reverà consecratus reputetur: sicut illi, qui quondam non nisi pretio dato, nec ad sacri Baptismi regenerationem, nec ad sanctæ Communionis participationem admittebantur; licèt simoniacè, tamen non ideò minùs baptizati, vel sacræ Communionis participes reputati sunt. Sed hoc tantùm [l] sacris Canonibus constitutum est, ne de cetero Sacramenta Christi simoniacè „ distribuantur. Unde

[l] *al.* tamen.

XCIX. GELASIUS I. ad Episcopos per Lucaniam, *Epist.* 1. *c.* 7. [an. 494. *Romæ in Lucaniam.*]

A baptizandis, vel consignandis pretia non exigantur.

[m] Cap. *c.* 180. Burch. *l.* 4. *c.* 71. Ivo, *p.* 1. *c.* 72. & 265.

BAptizandis [m], confignandisque fidelibus Sacerdotes [27] pretia nulla præfigant, nec illationibus [28] quibuslibet „ impositis exagitare cupiant renascentes: quoniam, quod gratis accipimus [n], gratis dare mandamur. Et ideò nihil à prædictis prorsùs exigere moliantur, quo vel paupertate cogente deterriti, vel indignatione revocati, redemptionis suæ causas adire despiciant: certum habentes, quòd qui prohibita deprehensi fuerint admisisse, vel commissa non potiùs sua sponte correxerint, periculum subituri proprii sint honoris.

[n] *Matth.* 10.

¶ PITH. [27] *Sacerdotes.*] Deest in 2. V. C.
[28] *Illationibus.*] V. C. *inlationibus.*

C. *Item* EX SEXTA SYNODO, *c.* 23. [an. 692. *Constantinopoli.*]

A percipiente gratiam [o] Communionis pretium exigi non debet.

[o] *al.* gratiæ.

NUllus Episcopus [p], aut Presbyter, aut Diaconus, qui sacram dispensat Communionem, à percipiente gratiam [a] Communionis aliquod pretium exigat. Neque enim venditur gratia, neque pro pretio gratiam Spiritûs Sancti [29] damus; fed dignis munere sine defraudatione participare concedimus. Si quis verò eorum, qui connumerantur in Clero, ab eo cui sacram Communionem dispensat, aliquod pretium exegerit, deponatur, sicut imitator Simoniacæ fraudis.

[p] Ivo, *p.* 2. *c.* 92.

¶ CORR. ROM. *a Gratiam.*] Sic etiam Ivo. In uno vetusto Gratiani codice est, *gratiâ Communionis*, quod Græcæ lectioni magis convenit: *παρὰ τὸ μετέχοντος εὐσταθίου, τῆς τοιαύτης μεταλήψεως χάριν, ἢ εἶδος τὸ οἱονδήποτε*, id est, *ab eo qui percipit Communionem, ejusmodi participationis gratiâ, obolos, vel aliam quamvis speciem exigat.* Sunt etiam aliæ nonnullæ varietates non magni ponderis.

¶ PITH. [29] *Sancti.*] Deest in V. C.

CI. *Item* EX CONCILIO TOLETANO XI. *c.* 8. [an. 675. *in Hispania.*]

Munera invisibilis gratiæ quæstibus non sunt comparanda.

[q] Ivo, *p.* 1. *c.* 73. & *p.* 5. *c.* 126.
[r] *Matth.* 10.

QUidquid [q] invisibilis gratiæ consolatione [a] tribuitur, numquam quæstibus β, vel quibuslibet præmiis venumdari penitus debet, dicente Domino [r]: *Quod gratis accepistis, gratis date.* Et ideò quicumque deinceps in Ecclesiastico ordine constitutus, aut pro baptizandis, confignandisque Fidelibus, aut collatione Chrismatis, vel promotionibus [30] Graduum pretia quælibet, vel præmia (nisi γ voluntariè oblata) pro hujusmodi ambitione susceperit; equidem, si sciente loci Episcopo tale quidquam à Subditis perpetratum fuerit, idem Episcopus duobus mensibus excommunicationi subjaceat, pro eo, quòd scita δ mala contexit, & correptionem [31] necessariam non adhibuit. Sin autem suorum quispiam, eodem nesciente, pro supradictis quodcumque capitulis accipiendum esse sibi crediderit; si Presbyter est, quatuor mensium excommunicatione plectatur: si Diaconus, trium; Subdiaconus verò, vel Clericus his cupiditatibus serviens, & competenti ε pœna, & debita excommunicatione plectendus est.

¶ CORR. ROM. *a Consolatione.*] In Conciliis olim Coloniæ, ac Lutetiæ impressis, duobus ipsorum codicibus Vaticanis, uno Regis Catholici, & apud Ivonem legitur, *collatione*: sed ob Glossam non est emendatum. Ita etiam in Cod. Pith. *collatione*, legitur.

β *Numquam quæstibus.*] In eodem codice Regio legitur, *nummorum quæstu, vel quibuslibet præmiis venumdari penitus non debet*: in aliis verò suprà citatis, *numquam quæstu.*

γ *Nisi.*] Ab eodem codice Regio abest dictio ista, *nisi*: ita ut in his casibus voluntarias etiam oblationes prohibeat: sicut de Baptismo in Concilio Eliberitano est constitutum, infrà *eâd. c. emendari*: & de sacris Ordinationibus in Concilio Tridentino *Sess.* 21. *c.* 1. In aliis tamen codicibus est ipsa dictio, *nisi.*

δ *Quod scita.*] Anteà legebatur, *in conscientia mala.* Emendatum est ex codice Regio, & Ivone: in Conciliis verò impressis variè legitur.

ε *Et competenti.*] In vulgatis legebatur, *pro arbitrio competenti pœna*, sublatæ sunt voces, *pro arbitrio*, quia in vetustis exemplaribus, in Conciliis impressis, & manuscriptis, & apud Ivonem non habentur, neque autor Glossæ agnoscit.

¶ PITH. [30] *Promotionibus.*] V. C. *promotione.*
[31] *Correptionem.*] Sic etiam V. C.

CII. *Item* EX CONCILIO BRACARENSI II. *c.* 4. [an. 572. *ibid.*]

Nihil à Sacerdotibus exigatur pro balsamo, quod in Chrismate ponitur.

[s] *al.* à singulis tremisses exigi. *al.* singuli tremisses exigi.
[t] *Del.* 8.

PLacuit, ut nullus Episcoporum pro modico balsami, quod benedictum pro Baptismi Sacramento per Ecclesias datur; quia singuli tremissem [32] pro ipso exigere [s] solent; nihil ulterius exigat: ne forte, quod pro salute animarum per invocationem Sancti Spiritûs consecratur, sicut Simon Magus [t] donum Dei pecuniâ voluit emere, ita nos venumdantes [33] damnabiliter venumdemur.

¶ CORR. ROM.] Emendata est inscriptio ex aliquot vetustis codicibus. Nam in vulgatis erat, *ex Carthaginensi IV.* in quo non habetur.

¶ PITH. [32] *Tremissem.*] V. C. *tremisses.* Vide Lamprid. *in Severo.*
[33] *Venumdantes.*] V. C. *venumdare damn. videamur.*

CIII. *Item* EX EODEM, *c.* 7. [an. 572. *ibid.*]

Non est aliquid exigendum ab iis, qui infantes suos ad baptizandum adducunt.

PLacuit, ut unusquisque Episcopus per Ecclesias suas hoc præcipiat, ut hi, qui infantes suos ad Baptismum offerunt, si quid voluntariè pro suo offerunt voto, suscipiatur ab eis. Si verò per necessitatem paupertatis aliquid non habeant, quod offerant, nullum eis pignus violenter tollatur à Clericis. Nam multi pauperes hoc timentes, filios à Baptismo retrahunt: qui si fortè, dum differuntur, sine gratia Baptismi de hac vita recesserint, necesse est, ut ab illis eorum perditio requiratur, quorum spolia pertimescentes, à Baptismi gratia se retraxerunt.

CIV. *Item* EX CONCILIO ELIBERITANO, *c.* 48. [an. 305. *in Hispania.*]

Qui baptizatur, nullos nummos in Concham mittat.

EMendari placuit, ut qui baptizantur (ut fieri solebat) nummos in Concham non mittant: ne Sacerdos, quod gratis accepit, pretio distrahere videatur. Neque pedes eorum lavandi sunt à Sacerdotibus, vel Clericis.

CV. *Item* EX CONCILIO TRIBURIENSI. [an. 895. *in Germania.*]

Pro perceptione Baptismi, vel Chrismatis aliquid exigi non debet.

[u] Burch. *l.* 4. *c.* 101. Ivo, *p.* 1. *c.* 295.

DIctum est [u] solere in quibusdam locis pro perceptione Chrismatis nummos dari, similiter pro Baptismo, & Communione. Hoc Simoniacæ hæresis semen detestata est sancta Synodus, & anathematizavit; & ut de cetero nec pro Ordinatione, nec pro Chrismate, vel Baptismo, vel pro Balsamo, nec pro Sepultura, vel Communione quidquam exigatur, statuit: sed gratis dona Christi gratuita dispensatione donentur.

CVI. *Item* EX CONCILIO CABILONENSI tempore Carolimagni, *c.* 16. [an. 813. *in Gallia.*]

Non pro dedicandis Basilicis, vel pro ceteris Sacramentis Ecclesiæ conferendis aliquid exigi debet.

[x] Burch. *l.* 4. *c.* 93. Ivo, *p.* 1. *c.* 287. Pann. *l.* 1. *c.* 98.

STatuimus [x], ut sicut pro dedicandis Basilicis, & dandis Ordinibus nihil accipiendum est; ita etiam pro Balsamo, sive luminaribus emendis, nihil Presbyteri Chrisma accepturi dent. Episcopi itaque de facultatibus Ecclesiæ Balsamum emant, & Luminaria singuli in Ecclesiis suis concinnanda provideant.

GRATIAN. 13. *Pars.*
[y] Sup. *c. remissionem. §. sed notandum.*

„ SICUT ergo hæc Sacramenta licèt simoniacè ministrentur, tamen benedictionis effectum conferunt accipienti: „ sic & Sacerdotibus unctio, licèt simoniacè ministretur, suo tamen non debet carere effectu. Sed, sicut suprà [y] dictum „ est, illa Sacramenta sunt necessitatis, hæc dignitatis; & „ ideò privilegia illorum non possunt generare communem „ legem istorum. Habent ergo Simoniaci vulneratum caput „ per Simoniacæ manûs pravam impositionem. Hoc autem „ de illis intelligitur, quos nec excusat ignorantia, nec attractionis violentia, qui ab illis ordinantur, quos indubitanter „ sciunt esse Simoniacos; sive simoniacè, sive non simoniacè „ ordinentur ab eis. Ut enim distinguit Nicolaus Papa, alii „ simoniacè ordinantur à Simoniacis, alii simoniacè à non Simoniacis, alii non simoniacè à Simoniacis. Hanc distinctionem innuit

CVII. NICOLAUS Papa II. scribens omnibus Episcopis. [an. 1059. *Romæ.*]

De triplici genere Simoniacorum.

[z] 4. *Sent. dist.* 25. Pann. *l.* 3. *c.* 127.

STatuimus [z] decretum de Simoniacis tripartita hæresi, id est, de Simoniacis simoniacè Ordinatoribus, vel ordinatis, & de Simoniacis simoniacè à non Simoniacis, & de Simoniacis non simoniacè à Simoniacis. §. 1. Simoniaci simoniacè ordinati, vel Ordinatores secundùm Ecclesiasticos Canones à proprio gradu decidant. Simoniaci quoque simoniacè à non Simoniacis ordinati, similiter ab officio malè accepto removeantur. §. 2. Simoniacos autem non simoniacè à Simoniacis ordinatos, misericorditer per manûs impositionem pro temporis necessitate in officio concedimus permanere.

GRATIAN.

„ SED hoc intelligendum est de iis, qui ordinantur à Simoniacis, quos ignorabant esse Simoniacos. Hos facit Simoniacos non reatûs criminis, sed Ordinatio Simoniaci. „ De quibus ait

CVIII. URBANUS Papa II. in Concilio Placentino [34], *c.* 3. & 4. [an. 1095. *in Longobardia.*]

De iis, qui non simoniacè à Simoniacis ordinantur.

[a] Magister. *ibid.*

SI qui à Simoniacis [a] non simoniacè ordinati sunt, si quidem probare potuerint se, cùm ordinarentur, nescisse eos Simoniacos esse, & si tunc [a] pro Catholicis habebantur in Ecclesia, talium Ordinationes misericorditer sustinemus: si tamen eos laudabilis vita commendat. Qui verò [b] scienter se à Simoniacis consecrari (immò execrari) permiserint, eorum consecrationem omnino irritam esse decernimus.

[b] *C.* 4.

¶ CORR. ROM. *a Et si tunc.*] Anteà legebatur, *& Pars I.* *quòd tunc*, quasi onus id probandi incumberet volenti se purgare. Emendatum verò est ex duobus manuscriptis istius Concilii exemplaribus.

¶ PITH. [34] *Placentino.*] Ei interfuit Gebehardus Episcopus Constantiensis.

CIX. IDEM NICOLAUS junior. Hoc idem ALEXANDER II. [an. 1059. & 1063. *Romæ.*]

De eo, qui ordinatur ab illo, quem scit Simoniacum esse.

[c] Ivo, *p.* 5. *c.* 79. Pann. *l.* 3. *c.* 126.

DE cetero [c] [35] statuimus, ut si quis in posterum ab eo, quem Simoniacum esse non dubitat, se confecrari permiserit; & Confecrator, & Confecratus non disparem damnationis sententiam subeant: sed uterque depositus pœnitentiam agat, & privatus propria dignitate perfistat.

¶ CORR. ROM.] Verba *hujus & sequentis cap. erga Simoniacos*, sunt in Epistola Nicolai II. in qua Concilium à se habitum refert: atque ea repetivit Alexander II. in Epistola omnibus Catholicis Episcopis directa, quæ habetur Romæ manuscripta in tribus pervetustis codicibus.

¶ PITH. [35] *De cetero.*] Ex Synodo Nicolai II. *tom.* 3. *Conc. p.* 590.

CX. *Item* IDEM paulò superiùs. [an. 1059. & 1063. *ibid.*]

Simoniacis in Dignitate servanda, nulla est impendenda misericordia.

[d] Magister. *ibid.* Deusdedit, *p.* 2. Ivo, *p.* 5. *c.* 79. Pann. *l.* 3. *c.* 125.

ERga [36] Simoniacos [d] nullam misericordiam in Dignitate servanda habendam esse decernimus; sed juxta Canonum Sanctiones, & Decreta Sanctorum Patrum, eos omnino damnamus, ac deponendos esse, Apostolica autoritate sancimus.

¶ PITH. [36] *Erga.*] Ex Synodo Nicolai II. in Basilica Constantiniana *tom.* 3. *p.* 590.

SUBAUDIENDUM est, nisi violenter attracti fuerint. De his enim, & à quibuslibet Hæreticis violenter ordinatis ait

CXI. INNOCENTIUS I. ad Episcopos Macedoniæ, *Epist.* 22. *c.* 5. [an. 414. *Româ in Macedoniam.*]

De iis, qui inviti ad Hæreticorum ordinationem trahuntur.

[e] Eodem. *orig. id est*, Bonoso.

CONstat multos vim passos, atque invitos, attractos, repugnantesque ab Hæreticis [e] ordinatos. Sed hujusmodi aliquis, si post Ordinationem talem non interfuit, cùm illi conficerent Sacramenta, si communioni eorum participatus non est, si statim discedentibus illis [a] [37] pessimo consiliabulo eorum abrenuntiavit, & ad Ecclesiam rediit; iste talis potest habere colorem aliquem excusationis. Cæterum qui post mensem, aut ampliùs redierunt, cùm se considerarent ab Hæreticis ordinatos, quamvis nihil ab eis acceperunt, rei sunt usurpatæ Dignitatis.

¶ CORR. ROM. *a Illis.*] In editione trium tomorum legitur, *discedens de ejus pessimo.* Sed editio quatuor tomorum, & codex Canonum habet ut Gratianus: multa autem in hoc Capite Collector arbitratu suo aptavit.

¶ PITH. [37] *Discedentibus illis.*] V. C. *discedentibus de ejus pessimo.*

TALES plerumque intuitu pietatis reformat Catholicæ manûs impositio cum satisfactione, & medicina pœnitentiæ: sed damnationem Simoniacorum, & eorum, qui eis consenserunt, legimus: medicinam verò authenticam ex hac hæresi nominatim non legimus: nisi quòd, sicut usurpatum est in Novatianis, vel Donatistis, minoribus utique Hæreticis, non canonicè, sed ex intuitu pietatis; ita etiam ex his posse fieri colligimus, ideò etiam, quia aliorsum per omnia orthodoxam habent fidem, nisi quòd Spiritum Sanctum credunt esse venalem. Et, ut ait B. Augustinus [f], Hæretici, cùm redierint, qua parte se abscinderint ab Ecclesia, curentur; qua verò parte adhæserint, cognoscantur. Hinc &

GRATIAN.
[f] Sup. *edd. c. quod quidam. v. sed sicut.*

CXII. LEO I. Januario [a] Aquilegiensi, *Epist.* 3. [an. 447. *Româ in Venetiam.*]

Qui ab hæresi ad Ecclesiam redeunt, in quo inveniuntur ordine, ex beneficio perseverent.

[g] Suprà *edd. c. si quis hæreticæ.* & infrà *eâd. q.* 7. *c. saluberrimum.* Polyc. *l.* 7. *tit.* 5. Pann. *l.* 3. *c.* 131.

OMnis [g] cujuslibet ordinis Clericus, qui Catholicam deferens unitatem, Hæreticæ, vel Schismaticæ conjunctionis contagione se maculaverit: si ad Ecclesiam redierit cum legitima satisfactione, & erroris sui damnatione, hoc in magno beneficio habeat, si adempta sibi omni spe promotionis, in quo inventus Ordine permaneat.

¶ CORR. ROM. *a Januario.*] Sic etiam citatur infrà *eâd. q.* 7. *c. saluberrimum*: & sic habetur in manuscriptis Leonis codicibus, quamvis in excusis sit, *Juliano.* Cetera verba ipsa Epistolæ referuntur in dicto *c. saluberrimum*: & ex parte, sup. *eâd. c. si quis hæreticæ.* Nam hic sententia potiùs affertur.

GRATIAN.

„ DE his autem, qui ordinantur simoniacè à non Simoniacis (utpote illi, qui datâ pecuniâ Archidiacono, vel Consiliariis Episcopi, Episcopo ignorante, hoc efficiunt, ut de „ manu ejus sacros Ordines accipiant) ita scribit